

Uitgestorven Molkwerums tot leven teruggeroepen

*Dr. Miedema geeft lijst met 427
woorden, in 1856 verzameld, uit*

Het al lang verdwenen dialect van Molkwerum zal tot leven gebracht kunnen worden. Men zal het kunnen spreken, tenminste: 427 woorden ervan, die de hoofdonderwijzer Anne Heeroma K.Hzn (Wolvega 1809-Tubbergen 1883) in 1856 op verzoek van dr. J. H. Halbertsma op een vragenlijst zette. Halbertsma had belangstelling voor de taal van Hindeloopen en Molkwerum. Hij veronderstelde verwantschap tussen beide, maar meende ook relaties te zien met de taal van Terschelling. En zo stuurde hij ook een lijst aan ds. Bakker op West, de maker van het „Schylge myn lantse”. Deze zond slechts 185 woorden in, zich verontschuldigende, dat de Aesters er naar streefden de taal van de „residentie” (bedoeld was Midsland) na te apen en over het Westers getuigende: „de verbastering hebben wij alleen aan de Noordhollanders te wijten”. Woordenlijsten en correspondentie zijn bewaard gebleven in de nagelaten papieren van Halbertsma en zullen nu binnenkort gepubliceerd worden door dr. H. T. J. Miedema, te Groningen, zoals deze zaterdagmiddag in een bijeenkomst van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde meedeelde.

De heer Miedema, destijds verbonden aan de Fryske Akademy, plaatste de belangstelling van de Deventer doopsgezinde predikant in het kader van zijn interesse voor het volksleven van de Zuidwesthoek in het algemeen, waarover hij heel wat materiaal heeft te pas gebracht in zijn bont verhaal *It Hekershol, „vol smakelijke en onsmakelijke gebeurtenissen”*. Dat Hekershol was Molkwerum ook wel het Friese doolhof genoemd, vanwege de verspreide bouwwijze op zeven „pöllen”. De inleider ging in het kort na wat er in het Molkwerums is geschreven of gedrukt (hij publiceerde zojuist in „It Beaken” een artikel daarover getiteld *De parabel fan de forlerne soan yn de Molkwarder oersetting fan ds. Simon Gorter, 1811*) en wees er nu op, dat dit dialect zo snel is uitgestorven of gelijkgeschakeld, dat Johan Winkler in 1874 geen moeite meer deed om diezelfde parabel voor zijn *Algemeen Nederduits* en *Friesch Dialecticon* in het Molkwerums

vertaald te krijgen. Toch kon twintig jaar eerder nog echt Molkwerums worden opgetekend, zoals Halbertsma bleek.

Joost Hiddes stuurde zowel aan ds. Bakker als aan meester Heeroma (overgrootvader van prof. dr. K. Heeroma te Groningen) een lijst van Nederlandse woorden, met verzoek de ter plaatse gebruikte vormen op te geven. In Molkwerum ging de medewerker van Halbertsma naar Doede Simens Visser, met wiens ouders hij de lijst doornam. Die ouders waren de 86-jarige vader en de 77-jarige moeder, wier taal dus dateerde uit de tweede helft der 18de eeuw. Heeroma nu tekende 427 woorden op, een karwei ook voor de oudjes, die zich na afloop er over beklagden, dat ze er zo moe van waren geworden! De oude man overleed trouwens het volgende jaar reeds, zodat Heeroma nog net op tijd kwam.

Dr. Miedema liet zien en horen hoe dit Molkwerums van een of twee eeuwen geleden er uitzag. Het had menig woord gemeen met het Hindeloopers, zoals weele (Hl. wale: wieg), ate, ame, fear (vader), maar ook ta (evenals op Terschelling dus). Dit woord ta is ontstaan uit het woord teate: kindertaal voor fear (vader). Oude woorden bezat Molkwerum: (pappe (kussen), goebe (rommelpot), haa (hoofd, Hl. haad), arke (woerd, Hl. erke). Ook waren er wat de inleider noemde „gemeenschappelijke conservatismen in de klankleer”: laa (fr. lead), goold, hoold en skoolder (goud, houd, schouder), faan, doiter, neel (Hl. nele, Ned. nagel), riften (luiers), spieë (spije, spuwen), rienne (regenen), fiir (vuur). Op één belangrijk punt blijkt het Molkwerums te hebben afgeweken van het Hindeloopers: er waren meer gevallen van „labiovelariseringen”, waarin het dialect konsekwenter is geweest dan dat van Hylpen en Schylge. Voorbeelden zijn: gos (Fr. gers), korse (kerse: kaars of kers), sorkhof (kerkhof), hord (hurd: haard). Voor de vormleer en de syntaxis hebben wij echter meer aan de vertaling van de *Verloren zoon* door ds. Gorter, zo lichtte de heer Miedema nog toe.

Olievuurzee in Witmarsum: olie in de grond

Een oliebrand bracht zaterdagavond om zes uur opschudding in Witmarsum. De heer P. Tadema was rokend zijn erf opgekomen in de Mauritsbuurt en een moment later brandde het erf. Kort tevoren was er olie in een tank gebracht en waarschijnlijk is er een deel buiten de tank geraakt. Dank zij de gunstige wind en vele blussers kon het vuur snel gedoofd worden. De brandweer met vereiste spoed opgetrommeld, kwam snel op de vuurzee af, maar de spuitgasten waren te laat.

Wethouder J. Tiekstra opende Unesco-week

Via de geluidsinstallatie in het gebouw van de technische school te Leeuwarden aan de Menno van Coehoornstraat heeft wethouder J.